Katowice, 20 lutego 2024 roku

Działając na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 roku, poz. 1249 z późn. zm.), ustalam:

Zalecenia dotyczące opracowania i realizacji programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową na terenie województwa śląskiego na lata 2024-2030.

Programy psychologiczno-terapeutyczne winny być realizowane zgodnie z zapisami:

I. ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj. Dz.U. z 2021 roku, poz. 1249 z późn. zm.);

II. rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023 roku w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz.U. z 2023 roku, poz. 1166);

III. rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 roku w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (Dz.U. z 2023 roku, poz. 1164);

IV. Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 ustanowionego Uchwałą Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 roku (M.P. z 2023 roku, poz.1232), tj. Kierunkiem działań określonym w pkt 3.4. „*Realizowanie wobec osób stosujących przemoc domową programów psychologiczno-terapeutycznych zmierzających do zaprzestania stosowania przemocy domowej”* oraz załącznikiem nr 1 *„Wydatki z budżetu państwa na lata 2024-2030 w związku z uchwaleniem Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej”.*

---

1. Za realizację programu psychologiczno-terapeutycznego odpowiada podmiot realizujący. Powiat sprawuje nadzór nad prawidłową realizacją zadania.

2. Realizatorami programów psychologiczno-terapeutycznych mogą być jednostki samorządu terytorialnego szczebla powiatowego z możliwością współpracy z organizacjami pozarządowymi.

3. Zgodnie z zapisem pkt 3.4.3. *Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030,* zaleca się zapewnienie dostępu do programów psychologiczno-terapeutycznych w każdym powiecie przez całoroczną dostępność miejsc w realizowanych programach.

4. Za weryfikację kwalifikacji osób prowadzących programy psychologiczno-terapeutyczne odpowiedzialny jest powiat nadzorujący realizację zadania. Kwalifikacje osób prowadzących programy psychologiczno-terapeutyczne powinny być zgodne z wymogami określonymi w § 5 rozporządzenia w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy.
5. Przyjęty do realizacji program psychologiczno-terapeutyczny winien zostać opracowany na piśmie i stanowić odrębny dokument. Przebieg realizacji programu oraz działania monitorujące zachowania osób stosujących przemoc domową po ukończeniu programu winny być dokumentowane w sposób umożliwiający dokonanie oceny realizacji zadania.
6. Program powinien zakładać realizację standardów wynikających z § 1 rozporządzenia w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wskazywać warunki, jakie musi spełnić jego uczestnik, aby go ukończyć. Wśród warunków uwzględnić należy uczestnictwo w spotkaniach programu na poziomie **co najmniej 75% godzin zegarowych.** W programie należy również ująć okoliczności, które mogą spowodować wykluczenie osoby z uczestnictwa w nim.
7. Zawartość merytoryczna programów powinna ściśle odpowiadać standardom wynikającym z § 1 rozporządzenia w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową. Za zgodność zawartości merytorycznej programów z powyższymi standardami odpowiedzialny jest powiat nadzorujący realizację zadania.
8. Do programu powinna być prowadzona wstępna kwalifikacja uczestników, uwzględniająca diagnozę ich funkcjonowania i sytuacji życiowej, a także specyfikę przemocy, którą stosowali. Działania kwalifikacyjne, w tym diagnoza winny być dokumentowane.
9. Osoby, u których zostało rozpoznane uzależnienie od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych, mogą uczestniczyć w programie psychologiczno-terapeutycznym po zakończonym programie psychoterapii uzależnień.
10. Za uczestnika programu psychologiczno-terapeutycznego przyjmuje się osobę, która podpisze kontrakt, w którym zaakceptuje reguły uczestnictwa w programie (w szczególności warunki, jakie należy spełnić, by program ukończyć oraz okoliczności powodujące wykluczenie z programu) oraz rozpocznie udział w spotkaniach indywidualnych lub grupowych.
11. Osobom, które zgłosiły się do programu psychologiczno-terapeutycznego, powiat wydaje zaświadczenia o zgłoszeniu się do uczestnictwa, o których mowa w art. 4 ust. 6 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, które podpisuje starosta/prezydent miasta, bądź osoba przez niego upoważniona.
12. W przypadku realizacji programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową w tym samym miejscu, w którym udziela się pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej, należy zadbać o bezpieczeństwo osób doznających przemocy domowej np. poprzez realizację programów w innych godzinach lub dniach, od tych, w których udzielana jest pomoc osobom doznającym przemocy.

Nie dopuszcza się prowadzenia programów psychologiczno-terapeutycznych w miejscach zapewniających całodobowe schronienie dla osób doświadczających przemocy domowej.

13. Program psychologiczno-terapeutyczny prowadzi się zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, w formie **spotkań indywidualnych i grupowych** tzn. że realizując program **należy zastosować obie formy jego prowadzenia.** Poszczególne formy mogą być stosowane przemiennie, tak aby w największym stopniu zindywidualizować i dostosować oddziaływania psychologiczno-terapeutyczne do potrzeb osób stosujących przemoc domową.
14. Łączny czas trwania programu winien wynosić **minimum 30 godzin**.
15. Przerwy pomiędzy zajęciami nie mogą być dłuższe niż 2 tygodnie.
16. Osobom, które spełniły warunki dla jego ukończenia, powiat wydaje zaświadczenia, o których mowa w art. 4 ust. 6 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, które podpisuje starosta/ prezydent miasta, bądź osoba przez niego upoważniona.
17. Osoby uczestniczące w programach, zgodnie z zapisem pkt 3.4.5. *Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Domowej na lata 2024-2030,* winny być objęte badaniami skuteczności programu przez monitorowanie zachowań osób stosujących przemoc domową przez okres do 3 lat po ukończeniu programu, gdzie wskaźnikiem skuteczności jest liczba osób stosujących przemoc domową, które po ukończeniu programu psychologiczno-terapeutycznego powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy.
    W programie należy określić częstotliwość prowadzonego monitoringu. Jednorazowe zmonitorowanie zachowania osoby, która ukończyła program jest niewystarczające.
18. Wysokość przyznanych jednostce samorządu terytorialnego środków jest uzależniona od wysokości budżetu przyznanego dla województwa śląskiego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, przeznaczonego na realizację tego zadania w danym roku budżetowym.
    Kalkulując koszt realizacji zadania, należy przyjąć, że zgodnie z założeniami *Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030*, koszt realizacji programu psychologiczno-terapeutycznego **na jednego uczestnika wynosi do 1000 zł**.
19. Środki finansowe na realizację programów psychologiczno-terapeutycznych mogą być wydatkowane na:
    - wynagrodzenia specjalistów prowadzących program,
    - wynajem pomieszczeń na potrzeby prowadzenia programu oraz opłacenie mediów,
    - zakup materiałów niezbędnych do realizacji programu, w tym biurowych (np. papier, tonery do drukarki) oraz artykułów spożywczych dla uczestników,
    - inne koszty związane z bezpośrednią realizacją programu, **w kwocie nieprzekraczającej 10% dotacji na 1 uczestnika.**

    Wydatkując środki finansowe z dotacji należy każdorazowo brać pod uwagę celowość oraz gospodarność ich wydatkowania. Tak więc, przy realizacji działań należy zawsze dobierać odpowiednie, optymalne i racjonalne metody oraz środki dla osiągnięcia zamierzonych celów. Ponadto należy oszczędnie i wydajnie

wykorzystywać przyznane środki finansowe, dążąc do osiągnięcia najlepszego stosunku wykorzystanych zasobów do osiągniętych rezultatów.

20. Dane sprawozdawcze przekazywane przez realizatorów programów psychologiczno-terapeutycznych winny zawsze odnosić się do osób będących uczestnikami programu (pkt 10 Zaleceń) oraz osób, które ukończyły program, przyjmując za ukończenie spełnienie przez uczestnika warunku wskazanego w pkt 6 Zaleceń oraz warunków wskazanych przez realizatorów w programie.